

מסורת הש"ס

ומאי מדבריהם. דר' מאיר: מדברי ר' תנינא. דתרומה טהורה כשש שעות דמיא להאזל דשלישי דטהור דלוריימא וטמא דרבנן והא נמי שריא מדלוריי עד תחילת שבע ואסירא מדרבנן ומיון דלשמעין ר' תנינא דמטמין טומאה דרבנן בטומאה דלוריימא דמטמא ליה מדרבנן אוכל את אוכל מטמין טומאה דתרומה טהורה דלסירא מדרבנן בטומאה דתרומה טמאה דלוריימא דלא מטמא לה אלא מדרבנן דלין אוכל מטמא אוכל אלא מדרבנן: ארשכ"ל. לא דחוק לאוקמא הכי דמאי מדבריהן דקאמר מדברי רבי אליעזר ורבי יהושע קאמר ולא אמתי קאי ר"מ אלא בעלמא קאי והכי קאמר מדברי שופרים שמענו ששורפין כו' ומאן נינו סופרים נמי אליעזר ור' יהושע והאי עדות דר' תנינא ורבי עקיבא לא שייך גבי פסח ואידי דבעי לאורוי ששורפים קדש טהור עם הטמא נקט לה. שולד. שארע. גנון שנכנס אדם טמא לנס ספק נגע זה ספק לא נגע: הפורסה. הפקר: יניחה במקום המונע. עדין מחזה על שמירה וטמא מפרש בכורות צפי' (ויעד כמה) את משמרת מרומומי' שמים כמשמע אמת טהורה ואמת תליה ואמר רחמנא עבד לה שמור: יניחה במקום המונע לה טומאה דקסבר י' את למסות ומתומתא כתיב. אלמא שמעין ליה לרבי יהושע דכיון דלינה ראייה אלא להדלקה יכול לגרוס לה טומאה היא נמי אפי' טהורה כה ציעור היא ומטמין אותה: חזית של תרומה כגם העלויה. היינו עדיש של גת שקורין מייטי' שהעניי' נחובה: והספסולה. היינו צור שהיו יורד לתוה: טמאין. חולין טמאין יש בה וראוין לו צימו ומתמחו או למי שאינו אוכל חולין כטהרה ואם תפול תרומה זו לתוכו ה"ל מדומע טמא ולא חזי לישראל משום תרומה ואפי' טהורה ולא למכות לכהן דכיון דטמאה היא אסורה. ציבמות בהערל (דף עג:)

הגהות וה"ה

(א) חז"ל דיי' בה' טומאה דרבנן וכו' לר' יוסי דלאר' טומאה מסקין:

לעיו רש"י

מייטי' (מ"ט) ע"כ (חלק של הגת שבו מניחים את העניים).

מוסף רש"י

במקום התורפה. במקום הנגלי ואינו משומר (בבבוחו כ"ג) ר' יהושע אומר. מעכשיו אינה ראויה לנטלה טמא טמאה היא. ולא יליץ שמה טהורה ולינה ומתמא ותהי ראויה לטיל' נטמ'. מודה ר"א ור' יהושע. אפי' חייש ר' יהושע לקמן כשפסד חולין. מודה הוא ששם יכול לחזור אחר גלי טהור לקבל י' אצלו רביעית. י"ל. ואפי' טמאין וכו' וכן ק' תפול התרומה לחין הטמאין ויך הגל לצינה. לפי שתרומה טמאה אין לה תקנה (תומתו ח'.) דמין שמתערב מתמה נהן ואפי' לכהן וכו' משום טומאה דתרומה (קמ"ט ב.) תרד ותטמא. אפי' ג' מוספסלה לחולין. דעני טמא הוא חז' ליה כמי הטמאה והשתא לא חז' למדי (תומתו ח'.) ראל יטמאנה ביד. לקבל ככלי טמאין כמי להליל החולין וכו'.

הגהות וה"ה

(א) חז"ל דיי' בה' טומאה דרבנן וכו' לר' יוסי דלאר' טומאה מסקין:

לעיו רש"י

מייטי' (מ"ט) ע"כ (חלק של הגת שבו מניחים את העניים).

מוסף רש"י

במקום התורפה. במקום הנגלי ואינו משומר (בבבוחו כ"ג) ר' יהושע אומר. מעכשיו אינה ראויה לנטלה טמא טמאה היא. ולא יליץ שמה טהורה ולינה ומתמא ותהי ראויה לטיל' נטמ'. מודה ר"א ור' יהושע. אפי' חייש ר' יהושע לקמן כשפסד חולין. מודה הוא ששם יכול לחזור אחר גלי טהור לקבל י' אצלו רביעית. י"ל. ואפי' טמאין וכו' וכן ק' תפול התרומה לחין הטמאין ויך הגל לצינה. לפי שתרומה טמאה אין לה תקנה (תומתו ח'.) דמין שמתערב מתמה נהן ואפי' לכהן וכו' משום טומאה דתרומה (קמ"ט ב.) תרד ותטמא. אפי' ג' מוספסלה לחולין. דעני טמא הוא חז' ליה כמי הטמאה והשתא לא חז' למדי (תומתו ח'.) ראל יטמאנה ביד. לקבל ככלי טמאין כמי להליל החולין וכו'.

אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים טו.

טו באב הטומאה דאורייתא. נראה לר"י דלכהי נקט דלוריימא משום דליכא אכ' הטומאה דרבנן כגון מעת לעת שצנדה וצית הפסח וארץ העמים והרבה כיוצא בזה והא דנקט דלוריימא לא נפקא מינה מדי למ"ד אין אוכל מטמא אוכל דמ"מ לא מטמא אלא מדרבנן ולא נקט דלוריימא אלא משום דבעי לומר ולד טומאה דרבנן דהוי דווקא דרבנן:

ולד טומאה דרבנן. פ"ה כגון כלי שטמא נמשקין והי' הי"ר יעקב דלוריינ"ש א"כ הי"ר יליף רבי מאיר דמכרי ר' תנינא הא כשר קודש שטמא מכלי שטמא נמשקין אינו נשקף אלא צעיוור זורה כדמוכ' במס' מגילה (דף כב. וס) וצ"ל על אלו מומין (וכדודת דף ג. וס) דקאמר כלי שטמא נמשקין מאחוריו טובי ואינו ואוגנו וידיו טהורין דעבוד זהו רבנן היכרא דלא לישורף עליה תרומה וקדשים ומאחר שנעש' נותר אפי' היה טהור לגמרי מותר לשרופ עם הטמא' כדמוכ' לקמן (ע"ג) מיהו אי צעיוור זורה היינו לניה בעלמא אע"ג דלא הוי נותר לא קשה מדי ולפרש"י אינה היא מן המדה דר' יוסי היינו דלא מדמיין איסור דרבנן לטומאה דרבנן ונראה לר"י דוולד טומאה דרבנן היינו דמפרש ר' ירמיה הכה כצנדר שטמא נמשקין ור' מאיר לטעמיה וכו' ור' יוסי לטעמיה דלאר' טומאה משקין לטמא אחרים דלוריימא אע"ג דככלי שטמא נמשקין אין שורפין קדשים אלא צעיוור זורה כשאר טומאה דרבנן שורפין דלא כל הטומאות שוות ואוריי' דלמ"ד אוכל מטמא אוכל אין ציטנרין לאוקמא עליל בולד ולד אלא לרבי יוסי דלאר' (א) משקין לטמא אחרים דלוריימא והוי ולד טומאה דלוריימא אכל לרבי מאיר דהוי ולד טומאה דרבנן בלא ולד איכא תוספת דרבנן אלא דמעיקרא טמא דרבנן והשתא כששורפין טמא דלוריימא הקשה ר"י למ"ד אין אוכל מטמא אוכל מדלוריימא א"כ לר' יוסי לא משמחט שלישי דלוריימא אלא שנגע שלישי נמשקין שנגעו כזכור ראשון א"כ מאי תוספת הכשר שטמא חזק הטומאה דכיון דאין אוכל מטמא אוכל לא הוי שני אלא מדרבנן וזלמא הכי הוי נגזרה גזירה דכל הפסול המרומה מטמא משקין להיות מחלה כפי' לעיל א"כ דהאי שלישי נטמא צעיים ולבונה כדפירש ר"ת לקמן גבי ראשון ושני אע"ג דר"ל צעי לה (לקמן דף כ.) ולא איפשיטו: דמדלוריימא שזור בעי"א הוא. הקשה ר"י הניחה למ"ד אוכל מטמא אוכל יליף שפיר איסור דרבנן לעשותו שני משלישי מדרבנן אע"ג דאיסור הוי כמו פסול ועליל משמע דטמא ופסול אינם שוין דחשיב ליה הוסף מ"מ בטומאה דרבנן לא משמע ליה לחלק אלא למאן דסבר אין אוכל מטמא אוכל מדלוריימא מאי קסבר אי קסבר דיש להשושם א"כ בלא שום ראייה יהא איסור דרבנן מותר לעשותו שני דרבנן ואי קסבר דאין להשושם אס' כן היכי יליף משלישי ו"ל דלא יליף טפי אלא מכיון דחויצא דשלישי שהוא מקולקל דרבנן מותר לעשותו שני א"כ אין לחלק בין דרבנן דלוריימא וילפינן איסורא דרבנן כפסול דלוריימא לרבי עקיבא דנותר לעשותו טמא וזלמא ר"י דהא דר' יהושע נמאני' לשרוף תליה עם הטמאה לר' יוסי היינו תליה דלוריימא דלדידיה שלישי דרבנן אסור לעשות שני:

ולד טומאה דאורייתא. הכה דקיימין אליבא דר"ל לא אשכחן שלישי דלוריימא למ"ד אין אוכל מטמא אוכל אלא ע"י משקין וזו הוי שני דרבנן ומאי תוספת איכא ו"ל דלא נגזרה גזירה דכל הפוסל וכו' כדפי' וע"י עדים ולבונה ליכא לאוקמא דר"ל הוא דבעי צפ"צ דחולין (דף נ.) אי מהי מיצת הקודש למימני ביה ראשון ושני דלוריימא איכא לפרושי מדבריהם דר' אליעזר ור' יהושע א"כ נקט דלוריימא לאוקמא אפי' לר"א אכל לר' יהושע אפי' שני דרבנן מותר לעשותו שני וכן חמך כשש שעות שהוא איסור דרבנן יליף ר"מ מדבריו על רבי יהושע: מדברי ר"א ור' יהושע. והא דר' יהושע ור' יוסי קטעי וסבר דר"מ מיל' תנינא סגן הכהנים קאמר דקאמר נסמוך: חב"ת שולד לה ספק טומאה. פירש הקונטרס כגון שנכנס עם אדם טמא ולא

והטורח יחדו ולא לאחר: ואין יכול כפיסא מדין ושזין הן כןך שאם יכול להציל מננה רביעית כטהרה אס' יכול לחזר אחר כלים טהורין ולקבל קודש שערך כולה לחזן טמאין ויקבל הימנה רביעית הלוג: י"ל. יחזר אחריהן ואל יקבלנה ככלים טמאין כדי להציל את החולין שלא יתערב מננה בהן ויאסרו ואע"פ שכתוב אין ירד מננה לחוס ויפקדו אלא מטמאין לה לתרומה משום הולל חולין: ואס' לאו. שלא ימנא כלי טהור וסוף סוף לטומאה אזל כולה בזה שחלקו רבי אליעזר ור' יהושע דר' אליעזר אומר אע"פ כ' תרד וטמא מאליה ויפקיד החולין ואל יטמאנה ביד כדי להציל ר' יהושע אומר יטמאנה ביד. אלמא לרבי יהושע כיון דסופה לאיבוד שרי לטמאיה ביד ובפסח נמי לא שח ור' מאיר מדברי יהושע יליף: מהלוקטן למדנו. שהרי הלכה כרבי יהושע בטהרות דרבי אליעזר נמנו עליו שלא לקבוע הלכה כמותו מפני תנורו של עכנאי צבי"מ (דף עג:): דיקא נמי. דר"מ מדברי יהושע יליף מדקא מהדר ליה רבי יוסי אינה היא מן ה' המדה דמודה ר"א ורבי יהושע בזה ש"מ מייניהו הוה יליף לה ולקמיה וע"ג פריך אמאי אונה היא המדה: א"ר יוסי. לר"מ אין הגזין דומה לראיה נדון שריפת חמץ כפסח שאחה דן ולמד מאלו אינו דומה לזברים שאחה מביא ראייה מהן עליו על מה העידו שזכור ללמוד מהן: זה טמא וזה טמא. שלישי כקודש טמא הוא והראשון שהוא נשקף עמו טמא הוא: שמה יבא אליהו. לאחר זמן ואמר טהורה הימה טמא למפרע שטימאנו תרומה אפי' אף על פי שהיא טהורה שריפת מפני איסור חמץ אסור לטמאה צדיים: הפיגול

עין משפט
נר מצוה

ק"א ב מ"י ש"כ מ"ל
תחומת הלס ד:

רבינו חננאל

סבירין דתנא דמתני' סבירי שיש לאור לטמא התרומה הטהורה בידים, לא שאז אכ' הטומאה ולא שאז ולד הטומאה הכל מדלוריימא, ומאי מדבריהם מדברי ר' יהושע דחבית של תרומה שולד בה ספק טומאה, ואמר ר' יהושע אם היתה מונחת במקום המונע יניחה במקום התורפה, ואם היתה טכוסה ילנה, כלומר יעשה אלו הדברים אולי יפול בה טרף, אריבא ארם סמא ריעה בה כה טמא כדי ליהנות ממנו. כדכתיב ואני הגה נתתי לך את שפמרת תרומותי. שפיר תרומת הכתוב מדברי אחת תרומה טהורה ואחת תרומה טמאה. ויכתיב יתחיל לך בשמירת הכתוב מדבר. ומפורש ביבמות בפרק הערל דאמר ר' אבהו כתיב לא בעיתי פסגו בטמא, פסגו אי אהא כפיעי אכל אהא כפיעי בשמן של תרומה שנטמא. ודמיין איסור דאמר ר' יהושע לגרוס ל' טומאה בעלמא אכל לטמא כדיום אי אמר. אלא את רבי יהושע דתני בחבית של תרומה ששפירי' כגת העלויה והתחומת כמס' אף יטמאנה ביד. ודמיין אי הכי מדבריו היה צריך לשנות תנא, כלומר שהוא ר' יהושע לבדו למה שנה מדבריהם. וקשיא לן ולמה לא דחה ביה התשובה כתיובא דאוביין למעלה מזה, אלא פריך לו כגון שולד בה ספק טומאה. ואי לן לשנוי לפי שהן דרך החלוקה כל דברי המקשה שחיים שלש דוחה באחת מהן ואפי' שיש אחרות. וכשישאר אחת ישיב אחרת. ופריקין עכשיו ביה הכי קאמר כמחילוקתן של ר' אליעזר ור' יהושע שפעילן הכי, ואמרין דיקא נמי קדמי' מודה ר' אליעזר ורבי יהושע ש"ס. וכן אמר רב תנמן מתני' באב הטומאה דאורייתא וזל טומאה דאורייתא והתרוייהו טומאה דאורייתא הוא ומאי מדבריהם מדברי ר' אליעזר ור' יהושע איחיביה דבא אמר ר' יוסי אין תנזין וזכה לראיה שכתשעידו רבובינו לא העידו אלא על הכשר שנטמא בולד הטומאה ששורפין אותו עם הכשר שנטמא באב הטומאה כו'.